

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 20. janvārī

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 184/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 26. panta sesto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic: „Valsts prezidenta, Saeimas deputātu, Ministru prezidenta, Ministru prezidenta biedra, ministru, īpašu uzdevumu ministru, parlamentāro sekretāru un republikas pilsētu domju deputātu deklarācijās norādītos publiskojamos datus ne vēlāk kā mēneša laikā, bet pārējo valsts amatpersonu deklarācijās norādītos publiskojamos datus ne vēlāk kā triju mēnešu laikā pēc to iesniegšanas Valsts ieņēmumu dienests publicē elektroniskā veidā.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts kopsakarā ar 19.² panta sestās daļas 1. punktu prasa pieteikumā juridiski pamatot, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs (datums) Valsts ieņēmumu dienestam (turpmāk – VID) iesniedzis valsts amatpersonas deklarāciju. Pieteikumā norādīts, ka, lai gan vairāk kā [...] gadus viņš vairs nav valsts amatpersona, tomēr VID valsts amatpersonu publiskojamo deklarāciju datu bāzē (turpmāk – datu bāze) vēl joprojām ir atrodama viņa iesniegtā deklarācija, kas ietver informāciju par Pieteikuma iesniedzēja īpašumā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, naudas uzkrājumiem un radniekiem. Pieteikuma iesniedzējs (datums) esot lūdzis VID šo informāciju dzēst no datu bāzes. Tomēr šis lūgums esot noraidīts, jo saskaņā ar apstrīdēto

normu VID ir pienākums publiskot valsts amatpersonas iesniegtajās deklarācijās norādītos publiskojamos datus, bet nav tiesību tos dzēst.

Satversmes tiesa ir vairākkārt atzinusi, ka personas pamattiesību aizskārums ir saprotams tādējādi, ka tieši apstrīdētā norma rada pieteikuma iesniedzējam nelabvēlīgas sekas (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 7. punktu*). Tāpat tiesa arī norādījusi, ka, iesniedzot konstitucionālo sūdzību, pieteikuma iesniedzējam jānorāda objektīvi pārbaudāmi fakti, kas raksturo viņa pamattiesību aizskārumu un ļauj konstatēt tā rašanās brīdi (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 16.3. un 22.1. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka valsts amatpersonas deklarācijā norādītās informācijas publicēšana un glabāšana ir uzskatāma par personas datu apstrādi. Tā kā publicējamā informācija ietver arī datus, kas saistīti ar Pieteikuma iesniedzēja privāto dzīvi, šādu datu apstrāde bez termiņa ierobežojuma, esot uzskatāma par iejaukšanos privātajā dzīvē un tādēļ esot aizskartas viņam Satversmes 96. pantā noteiktās pamattiesības. No pieteikuma kopumā secināms, ka apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzēju ietekmē ilgstoši, tas ir, jau vairāk nekā 14 gadus, tomēr Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis brīdi, kad tieši, neesot vairs valsts amatpersonas statusā, viņam ir radies pamattiesību aizskārums.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta, kā arī 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Vienlaikus Satversmes tiesas kolēģija uzskata par nepieciešamu norādīt, ka atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav. Savukārt saskaņā ar minētā panta sestās daļas 2. punktu konstitucionālajā sūdzībā ir jāpamato, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka konstitucionālā sūdzība galvenokārt ir subsidiārs (papildu) personas pamattiesību aizsardzības mehānisms gadījumos, kad ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nav iespējams novērst pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 26. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2006-38-03 8.1. punktu*). Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir panākt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, visupirms izmantotu tās rīcībā esošās tiesību piemērošanas un interpretācijas metodes Satversmei

atbilstoša rezultāta sasniegšanai (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs ir uzsācis savu aizskarto pamattiesību aizsardzību, (datums) lūdzot VID dzēst datu bāze pieejamo informāciju. Tomēr Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis, vai pēc VID atteikuma dzēst informāciju viņš ir turpinājis izmantot citus viņam pieejamos vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 91. pantu privātpersona iestādes faktisko rīcību var pārsūdzēt administratīvajā tiesā. Minētais likums noteic, ka administratīvā tiesa piemēro ārējos normatīvos aktus, ievērojot to hierarhiju, starptautisko tiesību un Eiropas Savienības tiesību normas, kā arī vispārējos tiesību principus (*sk. Administratīvā procesa likuma 15. panta pirmo un otro daļu*). Pārbaudot faktiskās rīcības tiesiskumu un noskaidrojot privātpersonas publiski tiesiskos pienākumus vai tiesības, tiesa šaubu gadījumā pārbauda arī to, vai iestādes piemērotā vai administratīvajā tiesas procesā piemērojamā tiesību norma atbilst augstāka juridiska spēka tiesību normām (*sk. Administratīvā procesa likuma 104. panta pirmo daļu*).

Tādējādi konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzējam ir pieejami vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi savu aizskarto tiesību aizsardzībai, kurus viņš vēl nav izmantojis. Pieteikumā nav arī norādīti argumenti tam, kādēļ vēršanās administratīvajā tiesā ar sūdzību par iestādes faktisko rīcību nebūtu uzskatāma par reālu un efektīvu līdzekli.

Līdz ar to pieteikums neatbilst arī Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un sestās daļas 2. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 184/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš